

La revuo Svisa Espero fariĝis 75-jara. Tria parto
Radioprelego de Claude GACOND, SRI 746, 1978.01.26 & 28 & 29

CL.- Parolas Claude Gacond. Okaze de la festado de la 75-a naskiĝjaro de Svisa Esperanto-Societo ni prezentas al vi historieton de la esperanto-movado en Svislando helpe de tekstoj, kiujn ni ĉerpas el la revuo Svisa Espero.

Parisntan semajnon mi diris al vi, ke la apogo de la ĝeneva filozofo, Ernest Naville, havis grandan influon. Ĝi vipis la intereson favore al Esperanto, unue en la franclingva Svislando kaj poste en tuta Svislando.

Ni hodiaŭ malfacile povas imagi la sukceson de la tiama propagando kiun lerte gvidis kelkaj tre kompetentaj homoj. Inter ili ni menciuj la pastoron Schneeberger, prezidanto de Svisa Esperanto-Societo, kaj Edmond Privat, nelacigebla kursgvidanto. Ambaŭ senĉese veturis de unu urbo al alia por prelegi kaj malfermi kursojn.

Por doni al vi ideon pri la tiama por-esperanta entuziasmo, mi legos al vi erojn de du artikoloj de Svisa Espero :

Ĝus post la dua Universala Kongreso de Esperanto, la ĝeneva esperantista grupo anoncis pere de la ĵurnaloj, ke la 20-an de septembro 1907 okazos en ĝia grupa kunvenejo publika konferenco. Aŭdu !

« Nu, kvaronon de horo antaŭ la malfermo nia kunvenejo estis absolute plenigita je la aŭdantaro kaj mi kontraŭvole estis devigata konsili al kelkaj amikoj ke ili foriru. Nun, la unuan fojon ni eltrovis ke nia kunvenejo estis tro malgranda. »

La saman tagon ankaŭ okazis prelego en la urbo Neuchâtel. Aŭdu la raporton :

« Tuj post la kongreso nia grupo rekomencis siajn regulajn kunvenojn. La 20 el niaj anoj, kiuj partoprenis la belegajn ĝenevajn festojn fariĝis kompreneble ankoraŭ pli fervoraj ol antaŭe. La 20-an de septembro sinjoro Cart el Parizo paroladis pri Esperanto en la 'Grande salle des conférences', Granda prelegejo, antaŭ 800 personoj. Tiu ĉi parolado estis organizita kun la helpo de kvin el la plej gravaj lokaj societoj. La elokventa kaj konvinkiga parolado de sinjoro Cart tre favore impresis la publikon. La Journal de Neuchâtel detale raportis pri ĝi. Jen pri la rezultoj de tiu parolado. La sabaton 22-an kaj dimanĉon 23-an de septembro multe da personoj vizitis la grandan ekspozicion esperantan en la lernejo Collège de la promenade. Ili atente ekzamenis amasegon da libroj, gazetoj, fotografaĵoj kaj dokumentoj diversaj. La grupo organizis du kursojn: unu por la sinjorinoj kaj unu por la sinjoroj. Kune ili kalkulas 120 instruatojn. »

Jam antaŭ la dua Universala Kongreso de Esperanto la intereso por Esperanto estis tre vigla. Jen ni citas al vi raporton el la sama grupo Neuchâtel, kiu rakontas pri renkontiĝo intergrupa.

« Granda festa kunveno esperantista okazis en La Tourne, dimanĉon, 17an de junio. Ni diru tuj ke ĝi estis granda sukceso. Proksimume 200 geesperantistoj de l'kantono precipe el la kvar grupoj de Neuchâtel, La Chaux-de-Fonds, Le Locle kaj Les Brenets estis favore akceptintaj la inviton de neŭŝatela grupo. Bela kaj agrabla vetero kunhelpis la sukceson. Matene de l'deka ĝis la dekunua horo la samideanoj alvenas el ĉiuj anguloj de l'kantono per la plej diversaj veturaj rimedoj. Iuj parte fervoje kaj parte piede, aliaj bicikle, ankoraŭ aliaj en veturiloj

ornamitaj per verdaj flagetoj. Sur la hotelo de La Tourne ankaŭ vidiĝas nia flago. Plezure oni konatiĝas kaj babiladas. Baldaŭ komenciĝas la tagmanĝo sub la arboj de l'hotela ĝardeno. Esperanto estas la sola oficiala lingvo de l'kunveno. En Esperanto sinjoro Jean Wenger, Neuchâtel, salutas la partoprenantojn kaj deziras al ili bonvenon. Sinjoro Jules Wolf, La Chaux-de-Fonds kaj fraŭlino Rohner, Les Brenets respondas dankante la organizintojn. Oni legas salutajn leterojn kaj telegramojn de niaj amikoj Schneeberger, Renard kaj Privat kaj de l'Rolle-a grupo. Sinjoro Henri Ströhle, Neuchâtel deklamas 'La vojo'-n, sinjoro profesoro Bonjour, Neuchâtel tostar al la esperantistinoj, oni kantas ĥore la Esperon kaj fine oni entuziasme aplaŭdas teatraĵeton perfekte luditan de tute junaj infanoj. Poste ĉiuj kune aliras la belvederon, Tablet-on por tie daŭrigi la feston. Tra la paŝtejoj kaj arbaro, malvolviĝas la longa promenataro. En Tablet, admirinte la iom nebulan vidaĵon, ĉiuj grupiĝas sur deklivan herbejon enkadrigitan de l'arbaro. Iom antaŭe flagoj en teron plantitaj signas la scenejon. La dua parto de l'festo tuj komenciĝas. Oni atente aŭskultas du gravajn raportojn : unu de sinjoro Dubois, lernejo-estro en Le Locle, pri la komenco de l'esperanta propagando en la kantono kaj alian de sinjoro Ducommun, instruisto en Le Locle, pri Esperanto kaj la infanoj. Kaj du toastoj de sinjoro Favre, Le Locle, al la patrujo kaj sinjorom Henri Ströhle, Neuchâtel, al doktoro Zamenhof. Sed jen, kio plej plaĉis al la aŭdantoj : juna samideano el Neuchâtel, sinjoro Yersin bonege deklamas sian admirindan tradukon de l'Kapitano de sinjoro Seguin, la konata rakonto de Alphonse Daudet. Niaj amikoj el la montaro montriĝas valoraj aktoroj. Flanke de kelkaj malgravaj ŝercaj scenetoj ili lerte ludas du komedietojn, unu esperantan kaj unu franclingvan. »

Tiuj renkontiĝoj kreis etoson, kiu poste favoris la malfermon de kursoj. Kaj en certaj vilaĝoj de tiu regiono oni povis nombri pli ol kvindek personojn kiuj regule frekventis la grupan vivon.

Parolis Claude Gacond el Svislando. Ĝis reaŭdo!